

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Plenarhandling

A7-0002/2011

19.1.2011

REKOMMENDATION

om utkastet till rådets beslut om ingående av Genèveavtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Brasilien, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nicaragua, Panama, Peru och Venezuela samt av avtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Amerikas Förenta stater
(07782/2010 – C7-0148/2010 – 2010/0057(NLE))

Utskottet för internationell handel

Föredragande: Francesca Balzani

Teckenförklaring

- * Samrådsförfarande
- *** Godkännandeförfarande
- ***I Ordinarie lagstiftningsförfarande (första behandlingen)
- ***II Ordinarie lagstiftningsförfarande (andra behandlingen)
- ***III Ordinarie lagstiftningsförfarande (tredje behandlingen)

(Det angivna förfarandet baseras på den rättsliga grund som angetts i förslaget till akt.)

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION.....	5
MOTIVERING	6
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTVECKLING.....	11
RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET	13

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om utkastet till rådets beslut om ingående av Genèveavtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Brasilien, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nicaragua, Panama, Peru och Venezuela samt av avtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Amerikas Förenta stater (07782/2010 – C7-0148/2010 – 2010/0057(NLE))

(Godkännande)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av utkastet till rådets beslut (07782/2010),
 - med beaktande av förslaget till Genèveavtalet om handel med bananer (07968/2010) och förslaget till avtal om handel med bananer mellan Europeiska Unionen och Amerikas Förenta Stater (07970/2010),
 - med beaktande av rådets begäran om parlamentets godkännande i enlighet med artiklarna 207.4 första stycket och 218.6 andra stycket led a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (C7-0148/2010),
 - med beaktande av artiklarna 81 och 90.8 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från utskottet för internationell handel och yttrandet från utskottet för utveckling (A7-0002/2010).
1. Europaparlamentet godkänner att avtalet ingås.
 2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända parlamentets ståndpunkt till rådet och kommissionen samt till regeringarna och parlamenten i medlemsstaterna och Brasilien, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nicaragua, Panama, Peru, Venezuela och Amerikas Förenta stater.

MOTIVERING

Handel med bananer

Bananer är världens fjärde största gröda efter ris, vete och majs, och bidrar i stor utsträckning till livsmedelsförsörjningen. I de flesta bananproducerande länder är produktionen dock uteslutande för de inhemska marknaderna, och i vissa fall för de regionala marknaderna. Endast 20 procent av den globala produktionen omfattas av den internationella handeln.

Bara ett begränsat antal bananproducerande länder är involverade i den internationella handeln med bananer. Kontrollerna av bananhandeln ligger i händerna på ett begränsat antal bolag. Fem stora multinationella bolag kontrollerar sålunda mer än 80 procent av alla bananer som omfattas av den internationella handeln.

De multinationella bananbolagens makt har dock under de senaste åren överskuggats av stormarknadernas makt på vissa centrala EU-marknader, särskilt i Förenade kungariket.

EU-konsumenterna köpte 2008 mer än 5,4 miljoner ton bananer. EU importerade nästan 90 procent av sin banankonsumtion (72,5 procent från Latinamerika och 17 procent från länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS-länderna)).

Fem EU-länder levererade resterande 11 procent: Cypern, Frankrike (de franska utomeuropeiska departementen Guadeloupe och Martinique), Grekland, Portugal (Madeira och fastlandet) och Spanien (Kanarieöarna).

Lösning av banantvisten

Den 15 december 2009 nådde EU, en grupp latinamerikanska länder och Förenta staterna en överenskommelse om EU:s tullsats för import av bananer, vilket avslutade en av de mest långvariga och bittra tvisterna i det multilaterala handelssystemets moderna historia.

EU:s bananimportlagstiftning hade varit föremål för en tioårig konflikt inom WTO, där EU ställdes mot flera latinamerikanska bananproducenter och Förenta staterna.

Pascal Lamy välkomnade varmt slutet på en av de tekniskt mest invecklade, politiskt känsligaste och kommersiellt mest betydelsefulla rättsliga tvister som någonsin förelagts WTO.

Frågan gällde den förmånsbehandling EU beviljade import av bananer från AVS-länderna jämfört med bananer från Latinamerika. EU:s bananimportordning beviljade import av 775 000 ton bananer med nolltull från AVS-länderna till EU varje år, medan en tullsats på 176 euro/ton tillämpades för bananer från alla andra exportörer (leverantörer från de mest gynnade nationerna (MGN-leverantörer)).

Många latinamerikanska länder, bland andra några av världens största bananexportörer, hävdade länge att denna importordning olagligt diskriminerade till förmån för bananer från AVS-länderna och att den stred mot WTO:s bestämmelser om kvantitativa restriktioner.

Twisten resulterade i många rättsliga avgöranden från tvistlösningspaneler, omprövningsorganet och särskilda skiljedomare, och EU tvingades se över sin importpolitik.

Överenskommelsen består av tre grundläggande delar:

- En tidsplan för minskningarna av tullsatsen för MGN-bananexportörer.
- En överenskommelse om hur ”tropiska produkter” och ”produkter utsatta för preferensurholkning” ska behandlas i de övergripande WTO-förhandlingarna.
- Ett finansieringspaket på 190 miljoner euro för stöd till bananexportörer från AVS-länderna, det så kallade programmet för kompletterande åtgärder för banansektorn.

Twisterna inom banansektorn har destabiliserat produktionen och handeln i de berörda länderna. Lösningen av tvisten kommer att göra den globala bananmarknaden mer förutsägbar och stabilare, och kommer därmed att främja investeringar och tillväxt samt ökad uppmärksamhet på frågor som rör de övergripande produktionsvillkoren inom bananleverantörskedjorna.

Sänkningar av tullsatser

Enligt överenskommelsen kommer EU att gradvis sänka sina tullsatser på bananexporten från Latinamerika från nuvarande nivå på 176 euro/ton till 114 euro/ton fram till 2017, då tullsatsen når sin slutliga nivå, det vill säga 114 euro/ton.

Genom den första sänkningen på 28 euro/ton, vilken gäller med retroaktiv verkan från och med den 15 december 2009, dvs. den dag då avtalet paraferades, minskades tullsatsen till 148 euro/ton. Tullsatsen kommer därefter att på nytt sänkas i början av varje år under sju år till 143 euro, 136 euro, 132 euro, 127 euro, 122 euro, 117 euro och 114 euro, med början den 1 januari 2011.

Om ingen överenskommelse skulle uppnås i Doharundans förhandlingar kommer EU att frysa sina sänkningar i upp till två år. Detta innebär att om ingen överenskommelse nås när EU har sänkt sin tullsats till 132 euro per ton, kommer EU inte att göra några fler sänkningar under upp till två år, till slutet av 2015 senast, och därefter från senast 2016 kommer EU att fortsätta att sänka sina tullsatser varje år i enlighet med överenskommelsen tills tullsatsen nått 114 euro/ton senast den 1 januari 2019.

Genom överenskommelsen, som innehåller en klausul om att de latinamerikanska bananexportörerna ska avbryta alla åtgärder gentemot EU inom WTO, kan årtionden av tvister läggas åt sidan. Så snart WTO certifierar EU:s nya tullsatser kommer de latinamerikanska bananleverantörsländerna att avveckla alla sina tvister om bananer med EU inom WTO och alla de krav de förde upp gentemot EU efter anslutningen av nya medlemmar till unionen eller när EU ändrade sin tullsats för bananer 2006, och de kommer inte att efterfråga ytterligare sänkningar av tullsatsen för bananer inom ramen för Doharundan.

AVS-länderna kommer även i fortsättningen att kunna exportera bananer tullfritt och kvotfritt till EU:s marknad inom ramen för separata handels- och utvecklingsavtal, men de kommer

troligtvis att förlora marknadsandelar till mer effektiva latinamerikanska producenter när EU:s tullsatser sänks.

”Tropiska produkter” och ”produkter utsatta för preferensurholkning”

EU, AVS-länderna och de latinamerikanska länderna kom samtidigt överens om en strategi för så kallade ”tropiska produkter” och ”produkter utsatta för preferensurholkning” i de pågående förhandlingarna om utvecklingsagendan från Doha. ”Tropiska produkter” kommer att bli föremål för större tullsänkningar, medan sänkningarna för ”produkter utsatta för preferensurholkning” och som är av intresse för AVS-länderna kommer att löpa över en ganska mycket längre period.

Överenskommelsen är EU:s slutliga åtagande beträffande tullsatserna och den kommer att tillämpas för import av bananer efter förhandlingarna inom Doharundan.

Program för stöd till bananproducerande AVS-länder

Sedan 1994 har EU beviljat mer än 450 miljoner euro i stöd till de bananexporterande AVS-länderna för att hjälpa dem att anpassa sig till förändringarna, att producera bananer på ett mer konkurrenskraftigt sätt och att diversifiera sina ekonomier till andra områden.

Utöver det ordinarie EU-stödet kommer de huvudsakliga bananexporterande AVS-länderna att erhålla upp till 190 miljoner euro från EU:s budget i stöd inför anpassningen till den nya tullsatsen. Kommissionen och budgetmyndigheten kommer tillsammans att undersöka möjligheten att öka detta belopp med ytterligare 10 miljoner euro om motsvarande anslag blir tillgängliga inom ramen för det årliga budgetförfarandet. Stödet ska syfta till att stärka konkurrenskraften och den ekonomiska diversifieringen samt till att lindra de sociala konsekvenserna av anpassningen.

Programmet för kompletterande åtgärder för banansektorn ska riktas mot tio bananexporterande AVS-länder (Belize, Kamerun, Elfenbenskusten, Dominica, Dominikanska republiken, Ghana, Jamaica, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna och Surinam) och två icke-traditionella exportörer (Ghana och Dominikanska republiken).

Utöver den traditionella fokuseringen på konkurrenskraft och diversifiering kommer programmet också att behandla mer övergripande sysselsättnings-, utbildnings-, hälso- och miljöanpassningsfrågor.

Det är tänkt att programmet ska börja genomföras 2011 och löpa till slutet av 2013. Programmet kommer att stödja investeringar för att stärka konkurrenskraften, ekonomisk diversifiering och övergripande sociala, ekonomiska och miljömässiga anpassningar.

Mottagarlandets regering och kommissionen kommer gemensamt att avgöra vilka åtgärder som ska stödjas. Anslagen till de enskilda länderna kommer att baseras på följande tre kriterier:

- Omfattningen av bananhandeln med EU.
- Betydelsen av bananexporten till EU för det berörda landets ekonomi.

- Landets utvecklingsnivå (t.ex. dess index för mänsklig utveckling (HDI-index)).

Anslaget uppgår till ett genomsnitt på 5 miljoner euro per mottagarland och per år.

Oro bland AVS-länderna

De traditionella AVS-bananexportörerna är oroade över de allvarliga sociala, ekonomiska och politiska störningar som bananavtalen skulle kunna orsaka.

AVS-länderna anser att det för att minimera de potentiella förlusterna för AVS-bananexportörerna, till följd av överenskommelsen om bananer och andra bilaterala tullmedgivanden som beviljas de latinamerikanska bananexportörerna, skulle behövas ett mycket mer omfattande finansiellt stöd till åtgärder för att anpassa produktionen och handeln i de bananexporterande AVS-länderna.

Europeiska bananproducenter

Stödet till EU:s banansektor tas från budgeten till Posei (program för vissa regioner beroende på dessa regioners avsides läge och ökaraktär). Efter reformen 2006 av EU:s gemensamma organisation av marknaden för bananer får de europeiska bananproducenterna i de yttersta randområdena 279 miljoner euro per år från denna budget.

Eftersom reformen av Posei-programmet genomfördes 2006 beaktade den emellertid inte de framtida minskningarna av tullsatserna för importerade bananer. Det är därför osäkert om Posei-programmets nuvarande budget är tillräcklig för att garantera att de europeiska bananproducenterna kan klara av det tryck som skapas av den ökade liberaliseringen av den internationella bananhandeln. Deras konkurrenskraft liksom deras själva existens kan därför hotas till följd av WTO-avtalen om handel med bananer.

Bilaterala avtal

De bilaterala avtal som nyligen ingåtts med Colombia och Peru, och Centralamerika (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua och Panama) erbjuder en ännu bättre förmånsbehandling för export från dessa länder (en tullsats på 75 euro/ton fram till 2020, i en rad gradvisa minskningar).

Detta kommer att ytterligare urholka preferensmarginalen för AVS-länderna.

Ecuador – världens största bananexportör – som för närvarande inte omfattas av de bilaterala avtalen är bekymrat. Colombia och Costa Rica, som är Ecuadors främsta konkurrenter i bananexporten, har förmånligare tullsatser och kan därför lätt ta över Ecuadors andel av EU:s marknad. Trots att landet kommer att gagnas av sänkningarna inom ramen för Genèveavtalet kommer varje ton bananer från Ecuador som exporteras till Europa 2020 att omfattas av en tullsats som är 39 euro högre än för landets största regionala konkurrenter.

I denna situation som präglas av osäkerhet kan stora multinationella bolag, såsom Chiquita och Dole, komma att avskryva Ecuador som leverantör.

Slutsatser

Föredraganden anser att Europaparlamentet bör ge sitt godkännande till avtalen om kommissionen och rådet uttryckligen åtar sig att

- snarast möjligt överlämna till Europaparlamentet en konsekvensanalys över avtalens följder för bananproducerande utvecklingsländer och EU:s yttersta randområden fram till 2020,
- överlämna en konsekvensanalys av programmet för kompletterande åtgärder för banansektorn till parlamentet 18 månader före programmets utgång, vid behov åtföljd av lämpliga förslag,
- vidta specifika initiativ för att stärka bananodlarnas kommersiella ställning inom de olika leverantörskedjorna,
- inte försöka finansiera programmet för de bananproducerande AVS-länderna genom omfördelning från budgetposter för utvecklingssamarbete,
- fördela resurserna från programmet för kompletterande åtgärder för banansektorn enligt de förväntade förlusterna av bananexporten och det berörda landets utvecklingsnivå, viktade indikatorer och bananhandeln med EU.

16.12.2010

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTVECKLING

till utskottet för internationell handel

över förslaget till rådets beslut om ingående av Genèveavtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Brasilien, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nicaragua, Panama, Peru och Venezuela samt av avtalet om handel med bananer mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater (07782/2010 – C7-0148/2010 – 2010/0057(NLE))

Föredragande: Charles Goerens

KORTFATTAD MOTIVERING

I samband med tvistlösningsförfaranden inom WTO har flera latinamerikanska WTO-medlemmar och Amerikas förenta stater ifrågasatt bestämmelserna i förordning (EEG) nr 404/93, som gäller producenter av bananer som importeras till EU.

Enligt WTO:s regler ska alla skillnader i behandling elimineras och detta har lett till ogynnsamma skiljeförfaranden för EU, som följaktligen har förhandlat om olika lösningar under ett femtontal år, först i syfte att införa ett system med enbart tullar för bananer, och därefter i avsikt att minska de mest gynnade nationernas tullsatser.

Den 15 december 2009 mynnade förhandlingarna inom WTO ut i, å ena sidan, avtalet om handel med bananer med Brasilien, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama, Peru och Venezuela, och å andra sidan, avtalet om handel med bananer med Amerikas förenta stater.

Dessa av kommissionen framförhandlade avtal föreskriver att tvister mellan berörda länder ska lösas inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet. Avtalen genomför dessutom samförståndsavtalen genom att det införs ett system med enbart tullar och ges en lösning på alla pågående tvister om tulltaxor på bananer importerade från Latinamerika.

Avtalen innebär att tullsatserna för bananer som importerats till EU successivt minskar från 176 euro till 114 euro per ton 2017, med möjlighet att nå en tullsats på 75 euro per ton 2020. Denna möjlighet är redan föremål för förhandlingar mellan Europeiska kommissionen och vissa latinamerikanska mest-gynnade-nationer, och kommer utan tvekan att ytterligare äventyra banansektorns överlevnad i flera AVS-länder.

Ur budgetsynpunkt leder dessa åtgärder enligt beräkningarna även till att EU:s egna resurser minskar redan från 2009, på grund av retroaktiva effekter av avtalen som trädde i kraft den 15 december 2009.

Inom ramen för godkännandeförfarandet kan parlamentet endast antingen förkasta eller godkänna den föreslagna rättsakten utifrån en rekommendation från sitt ansvariga utskott, i detta fall utskottet för internationell handel, som utskottet för utveckling riktar detta yttrande till.

Redan nu är föredraganden övertygad om att det är omöjligt att avvisa de två avtalen som förhandlats fram i Genève, eftersom de tydligt följer reglerna i det allmänna tull- och handelsavtalet, och varje försök att avvisa dem, även försök som är välmotiverade med hänsyn till Europaparlamentets befogenheter och den diskussion som pågår i parlamentet, skulle bryta mot budet ”pacta servanda sunt” (avtal ska hållas), som styr internationella förbindelser.

På samma sätt grep sig föredraganden an de likaledes i Genève framförhandlade stödåtgärderna för bananer (instrument för utvecklingssamarbete), med målsättningen att delvis kompensera tio bananproducerande AVS-länders förluster, orsakade av avtalen i fråga. Här är det på sin plats med ett förtydligande om utvecklingsdimensionen, som är viktig för oss.

En påminnelse om sakens princip tycks lämplig i detta sammanhang. Enligt artikel 208.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska unionen ta hänsyn till målen för utvecklingssamarbetet vid genomförandet av politik som kan påverka utvecklingsländerna. De nämnda avtalen kommer med säkerhet att ha en negativ inverkan på vissa länder och i synnerhet på de bananproducerande AVS-länderna. Stödåtgärderna för bananer är begränsade till 2013 och om dessa länder, ur ett strikt förvaltningsperspektiv, effektivt ska kunna sköta resurserna som kommer att frigöras inom ramen för instrumentet för utvecklingssamarbete, måste effekterna av dessa avtal, ur ett strikt utvecklingshänseende, mätas noggrant, inte bara till och med 2013, men utan till 2020. En undersökning av avtalens inverkan ända till 2020 är därför absolut nödvändig.

Utskottet för utveckling uppmanar utskottet för internationell handel att, som ansvarigt utskott, föreslå parlamentet att godkänna de tillänkta avtalen, under förutsättning av att kommissionen inom det snaraste föreslår att det görs en konsekvensstudie av effekterna av avtalen på bananproducerande utvecklingsländer ända till 2020.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	9.11.2010
Slutomröstning: resultat	+ : 17 - : 3 0 : 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Thijs Berman, Corina Crețu, Nirj Deva, Charles Goerens, Catherine Grèze, András Gyürk, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Eleni Theocharous, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Judith Sargentini

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	17.1.2011
Slutomröstning: resultat	+: 18 -: 5 0: 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	William (The Earl of) Dartmouth, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Christofer Fjellner, Bernd Lange, Emilio Menéndez del Valle, Vital Moreira, Cristiana Muscardini, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Keith Taylor, Iuliu Winkler, Pablo Zalba Bidegain
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Josefa Andrés Barea, Francesca Balzani, Catherine Bearder, José Bové, Salvatore Iacolino, Syed Kamall, Jarosław Leszek Wałęsa
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	Elie Hoarau, Stéphane Le Foll, Marietje Schaake